

Operetės chorui 50 metų

Lietuviškosios operetės kūrėjai, per savo gyvavimo metus pastatę keliasdešimt muzikinių veikalų ir dramų, surengę visą eilę didelių koncertų.

New Yorke Operetės choras balandžio 19 rengia didelį koncertą, stato komp. Broniaus Būdrūno kantatą "Lietuvos šviesos keliu". Kantatos atlikime dalyvauja solistai — Irena Stankūnaitė ir Vaclovas Verikaitis. Be kantatos dar bus kita didelė programa.

Šiuo koncertu atžymima tikrai retas kultūrinio gyvenimo įvykis — Operetės choro 50 metų sukaktis. Chorą išlaikė dainos mėgėjai, pasišventę jo vadovai. Turėjo jis ir savo "aukso amžius", kada su dideliu pasisekimu statė operetes, sudėtingus muzikos veikalus; buvo ir tylieji metai, kai II-jo pasaulinio karo metu reikėjo veiklą pristabdyti.

Bet — varganas ir darganas iškentęs, choras štai stovi estradoje ir dainuoja savo sukaktuvinį koncertą.

Plati ir marga šio choro istorija. Nesusemsi jos keliom eilutėm. Bet — vis dėlto prieš pa-

kylant sukaktuvinio koncerto uždangai pakelkim senus archyvų lapus ir pažūrėkime, kaip ten atrodo nuotraukų nuotraukos. Kokie jauni ir gražūs jie, suvažinę dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Mergaitės vainikavusios galvas. Visi jie dainos mėgėjai.

Bet štai prieš jų būrį išeina Ksaveras Strumskis, vienas iš pagrindinių Operetės draugijos organizatorių, buvęs ilgametis dirigentas, didelis lietuviškos muzikos puoselėtojas, pats leidęs gaidas.

Išeina ir kiti tos draugijos kūrėjai: Pijus Bukšnaitis, režisierius, daugelio operetėių vertėjas į lietuvių kalbą, pats rašęs vienaveiksmes komedijas.

Prie šių dviejų jungiasi tie, kurie dainavo solo, atliko operetėių pagrindinius vaidmenis. Iš jų čia suminėsim: Marijona Sidabriūtė-Strumskienė (dabar Jokūbaitienė), Margarita Česnavičiūtė-Petrikienė, Elena Aušriūtė, Jonas Valentis, Jonas Būtenas, K. B. Kriaučiūnas, Antanas Sodeika, Marija Kižytė ir k.

Operetės draugijos pastatytas veikalas "Cukrinis kareivis" 1923 m. balandžio 28 d. Vaidina Jonas Valentis ir Marijona Strumskienė.

Ksaveras Strumskis, muzikas, vienas iš Operetės draugijos organizatorių, ilgametis dirigentas.

Operetės draugijos choras 1924 m. su dirigentu Ksaveru Strumskiu ir režisieriumi Pijum Bukšnaičiu.

Operetės choras su dirigentu Mykolu Liuberskiu 1953 m.

Operetės choras dabar, pasirengęs švęsti savo veiklos 50 metų sukaktį, su vadovu Mykolu Cibu (v.) ir pianistu Aleksu Mrozinsku (k.). Nuotr. V. Maželis

Pradžia siekia net 1904 m.

Operetės choras įsisteigė 1919 sausio 7, bet jo šaknys siekia kur kas toliau, net 1904, kai New Yorke veikė Simano Daukanto Draugystė, kuri 1909 persitvarkė ir pasivadino Scenos Mylėtojų Draugija.

Tokių scenos mylėtojų d-ju anuo metu buvo pilna visuose miestuose. Tai buvo mūsų lietuviškojo teatro renesanso amžius. Visi ir visur vaidino, nes teatras prisidėjo prie lietuvių tautinio atgimimo ir lietuviškos visuomenės organizavimo.

Brooklyne šalia scenos mėgėjų atsirado žmonių su muzikiniu pasirengimu ir su balsais. Taip sumanyta statyti operetes lietuvių kalba, o vėliau — gal net operas.

Salia šio muzikinio vieneto dar buvo ir dramos ratelis, kuriam vadovavo Pijus Bukšnaitis ir kuris, pvz., 1922 pastatė F. Šilerio "Veidmainystė ir meilė".

Operetė pasirodė pirmą kartą 1919 gegužės 17 McCaddin Hall, Berry St., Brooklyne, pastatė R. Planquett komiška operą "Kornevilio varpus". Pagrindinius vaidmenis dainavo M. Sidabriūtė, M. Česnavičiūtė, K. B. Kriaučiūnas, Ant. Sodeika, S. Vitaitis ir kiti. Dirigavo Ks. Strumskis, režisavo P. Bukšnaitis.

Pažymėtina, kad iš Operetės choro išaugo du solistai, dainavę Lietuvos valstybinėje operoje Kaune, — tai Jonas Būtenas ir Antanas Sodeika.

Pastatyti veikalai

Per tuos 50 metų Operetės choro repertuare buvo:

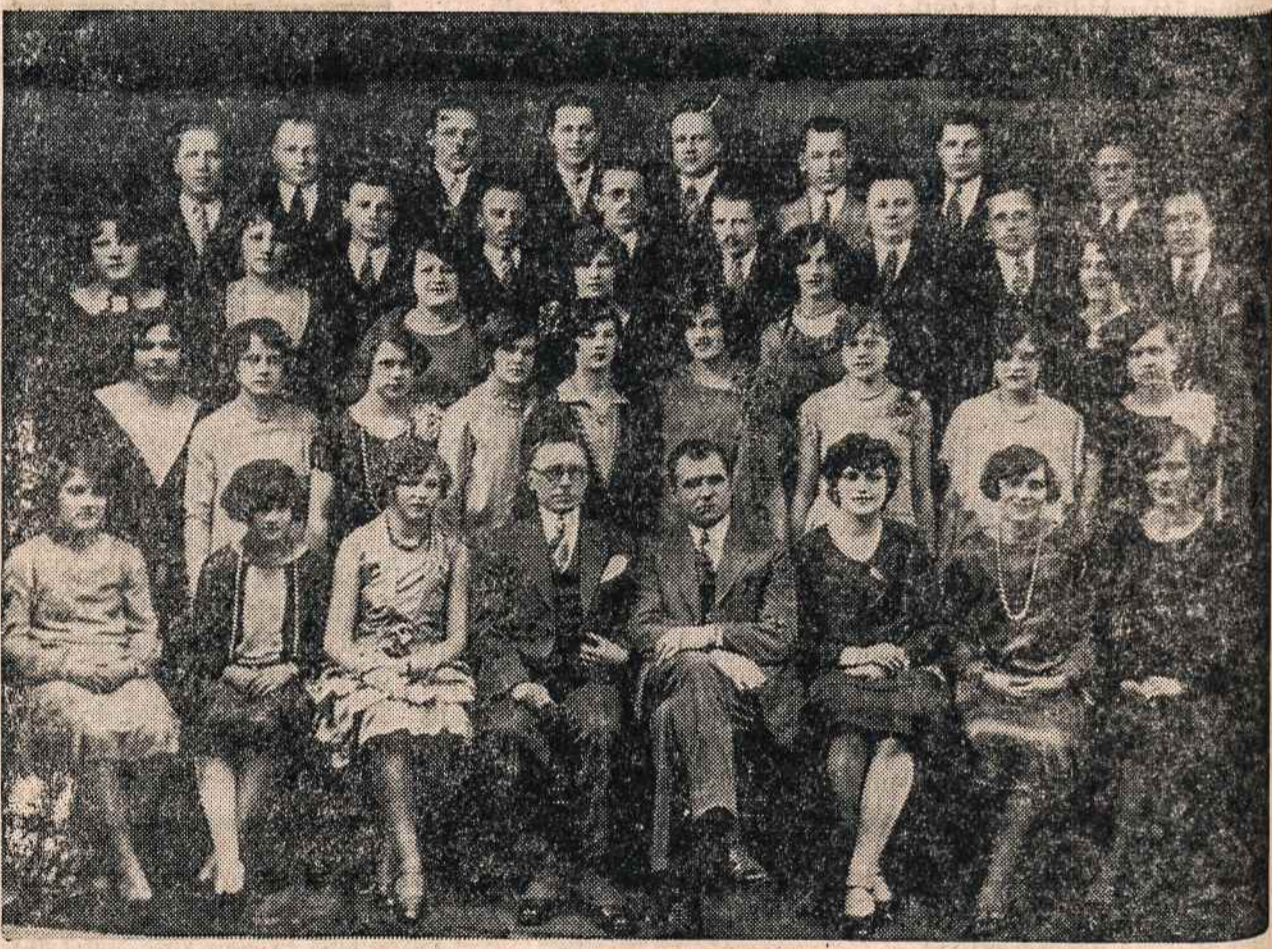
Miko Pėtrausko operetės: Velnias išradėjas (libretto P. Bukšnaičio), Apvesdinkite ir mane (libretto N. Rastenio), Šventoji Naktis, Pirmoji Gegužės (libretto V. Stagaro), Kaminkrėtis ir malūnininkas, Adomas ir Ieva, Consilium faculta-

tis, Beprotnamis, Lietuvis milijonierius, Girių karalius, Siena-piūtė, Vaikas ar mergaitė, Eg-lė žalčių karalienė, Birutė (Žemkalnio libretto); St. Simkaus — Išeivis ir čigonai; Joninių burtai — Nelės Mazalaitės; Jaunimėlis — A. Merkelio; Žydintis laukų vėjas — G. Veličkos; Laikas — A. Skėmos ir V. Žukausko; Linksnumo kar-navalas — Vitalio Bukšnaičio. Svetimų autorių operetės: Kor-nevilio varpai — R. Planquett; Cukrinis kareivis — O. Strauss; Bailus daktaras — J. Eichberg; Sylvija — W. Rhysh-berht; Gražioji Galatėja — Fr. von Suppe, Laima — E. Audran; Raganius — A. Sullivan; Agurkai arba ekskursija į Lietuvą — Allan Benedict;

(mukeltu į 8 psl.)

Operetės choro draugijos pastatyta operetė "Laima" 1926 m.; vaidina M. Strumskienė ir K. Siaurusaitis.

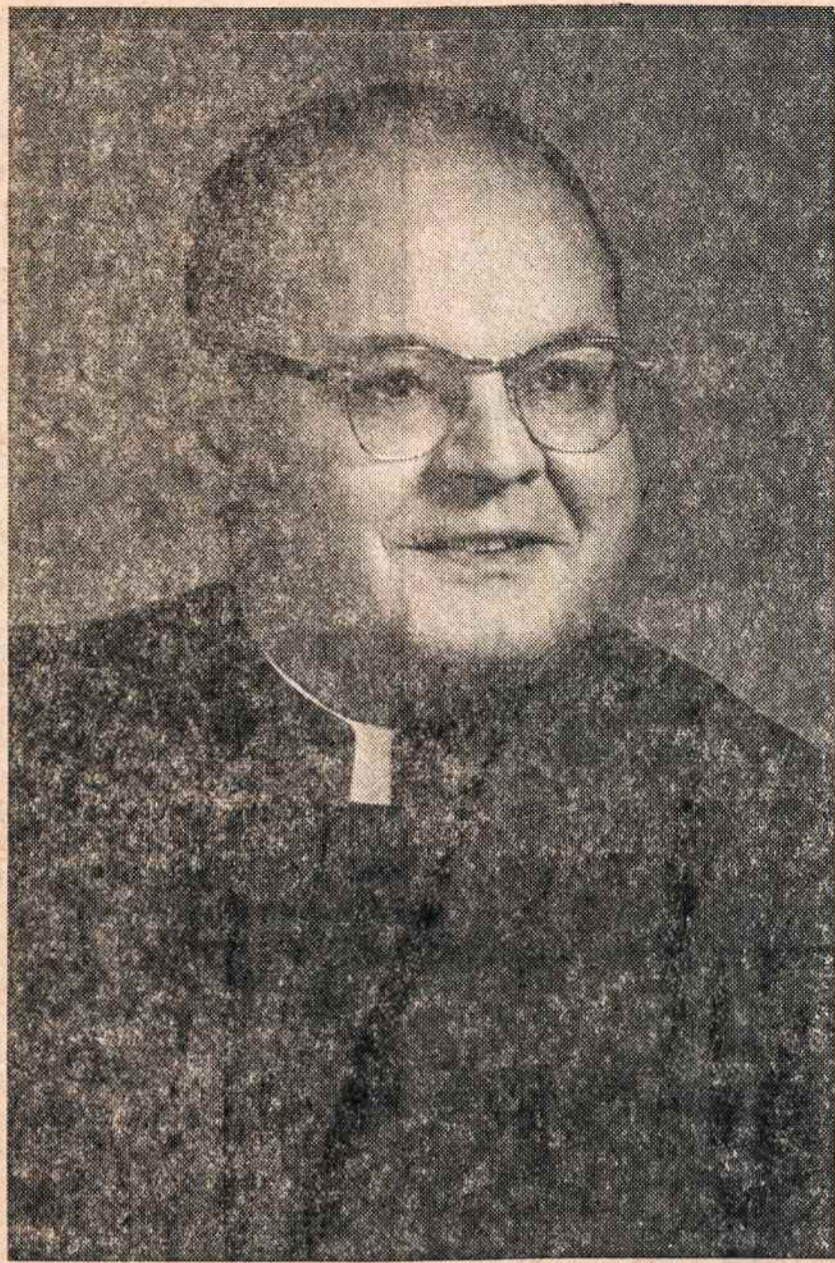
Operetės draugija 1929 metais su vadovu Ksaveru Strumskiu ir režisieriumi P. Bukšnaičiu. Nuotrauką pas-kolino C. Binkins

Operetės choras su dirigentu Juozu Stankūnu.

Kearny, N. J., naujai lietuvių bažnyčia 15 metų

Lietuviškas kryžius ties gražia bažnyčia sustabdo visus praeivius. Čia prieš penkioliką metų buvo baigta viena iš gražiausių New Jersey lietuvių bažnyčių, kuri buvo pašventinta 1955 m. kovo 20 dieną. Pastatytas naujas vienuolynas ir nauja mokykla.

Klebonas kun. Dominikas Pocus

Didelio judėjimo sankryžoje (Davis ir Bergen Ave.) jau penkiolika metų su savo žavingu bokštu stovi naujoji Skausmingosios Dievo Motinos bažnyčia. Jos šventorių puošia lietuviškas kryžius, apsaugęs medeliais ir žalumynais. Tamsos metu jis skęsta elektrės šviesoje ir teikia puikų vaizdą. Kiekvienas, eidamas ar važiuodamas, atkreipia į tai dėmesį.

Kitoks vaizdas buvo prieš penkiolika metų. Naujieji Dievo namai buvo vieniši. Nebuvo tada nei kryžiaus, nei medžių, nei žalumynų. Aplinka buvo plika. Šiandien visa pasikeitė: eglės, pušaitės, rožių krūmai, o į pietus, pakalnėje, tikra girė, nusitęsusi ligi pat seselių vienuolyno namų.

Parapija jau artėja į šeštą dešimtį metų (auksinis jubilėjus atšvestas 1965 lapkričio 7). Suglaustai imant, pažymėtini šie svarbesni parapijos įvykiai (neskaitant įvairių minėjimų, pagerbimų ir t.t.):

Pirmoji bažnytėlė Harrisone pastatyta 1916. Naujoji bažnyčia Kearny pašventinta 1955 kovo 20. Pašventinti nauji vargonai 1955 spalio 16. Lietuviškas kryžius šventoriuje pašventintas 1964 rugpjūčio 19. Naujai pastatytas vienuolynas ir naujai perdirbta mokykla pašventinti 1965 liepos 2. Igyti nauji sklypai — 1968. Bažnyčia pagrindinai atnaujinta (dažymo darbai ir kt.) 1969 vasario mėn.

To viso gal ir neturėtume, jei nebūtų buvę idealistų dvasios vadų. Kita vertus, parapijos pažanga kilo parapijiečių didelio susiklausymo, drausmingumo ir pasiaukojimo dėka. Didelį įnašą į parapijos pažangą yra davusios ir čia esančios parapiinės ir visuomeninės draugijos. Taigi, bendrai jėgas sukauptus, 1916 vos bepradedę rusenti Dievo židinys išilcojono į didelę šviesą.

Minėtų idealistų dvasios vadų pirmoje eilėje stovi parapijos įsteigėjas ir pirmosios bažnyčios Harrisone statytojas klebonas kun. Pranciškus Jakštys (miręs 1927) ir antrosios bažnyčios Kearny statytojas, ilgametis klebonas, rašytojas (parašė 'Gims tautos genijus') kun. Leonas Voiciekauskas (miręs

1963). Kaip tie du garbingi parapijos šulai, taip ir visa eilė geriausių parapijiečių, ant kurių pečių krito daug parapijos darbų ir rūpesčių, jau iškeliauo amžinybėn.

Kearny lietuvių Kristaus vienuolynas gyvas ir judrus, nors po bažnyčios stogu šiandien telpa įvairių tautybių katalikai. Sekmadieniais visose mišiose pilna žmonių. Suma su visomis savo liturginėmis apeigomis lietuviška. Ne silpnėjimo, bet kilimo tendencijos vis ryškiau reiškiasi. Tik gaila, kad likusių lietuvių veidai vis labiau raukšlūs raizomi ir gerojai pavargę. Jau ne ta jėga, kuri buvo prieš penkiasdešimt metų.

Klebonas kun. D. Pocius, grįžęs po ketverių metų (buvo iškeltas į Sv. Onos parapiją Jersey City), visa energija vėl įjungė į parapijos veiklą. O tos energijos jam netrūko, kai, čia būdamas vikaru ir administratorium, narpliojo sudėtingiausius reikalus, susijusius su bažnyčios statymu, organizavo fondus, įvairius vėjus Newarko arkidiecezijai, parapijos mokyklai, vienuolynui, Šiluvos koplyčiai Washingtono ir kt. Klebonas kun. Pocius tvirtai laiko parapijos vairą ir stengiasi, kad jis dar ilgus metus būtų lietuvių rankose.

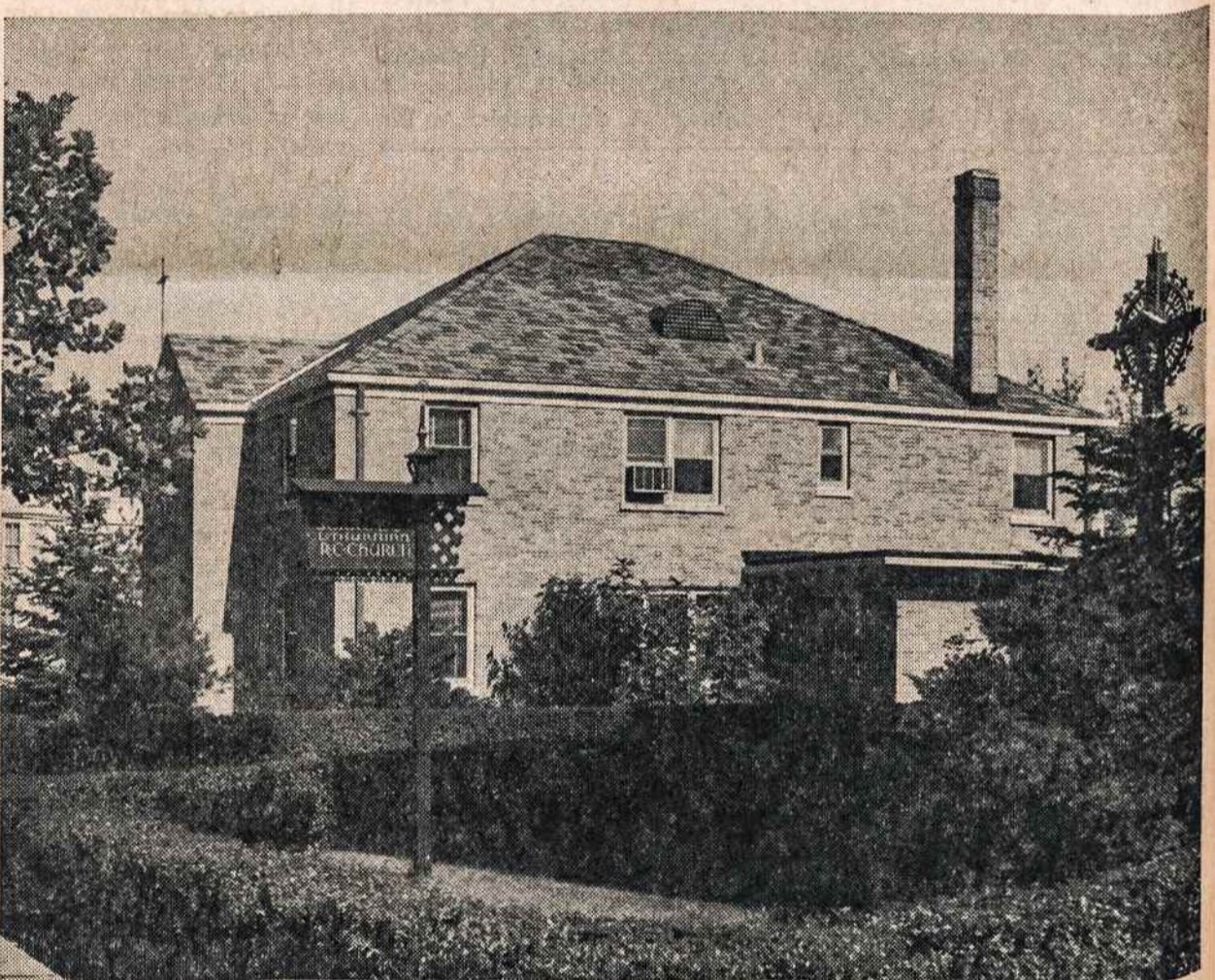
Gražios iniciatyvos ir gerų pastangų yra parodę ketverius metus (1964-1968) čia klebonavęs kun. John Scharnus. Jo laikais atidaryta parapijos mokykla ir vienuolynas seselių mokytojom, iškilmingai atšvesta parapijos auksinė sukaktis, galutinai įrengta biblioteka ir nupirkti žemės sklypai parapijai plėstis.

Minėdama penkiolikos metų naujos bažnyčios sukaktį, parapija džiaugiasi, esama pažanga ir linki savo dvasios vadui klebonui kun. D. Pociui ir toliau ryžtingai žengti pirmyn; taip pat ji linki ištvermės ir vikaram: kun. R. Tamošiūnui (Thompson), ant kurio pečių krinta taip pat didelė parapijos darbo našta, kun. A. Zemeikiui, kurs čia jauniausias, bet judrus visuose reikaluose, o ypač su jaunimu — vyčiais ir skautais.

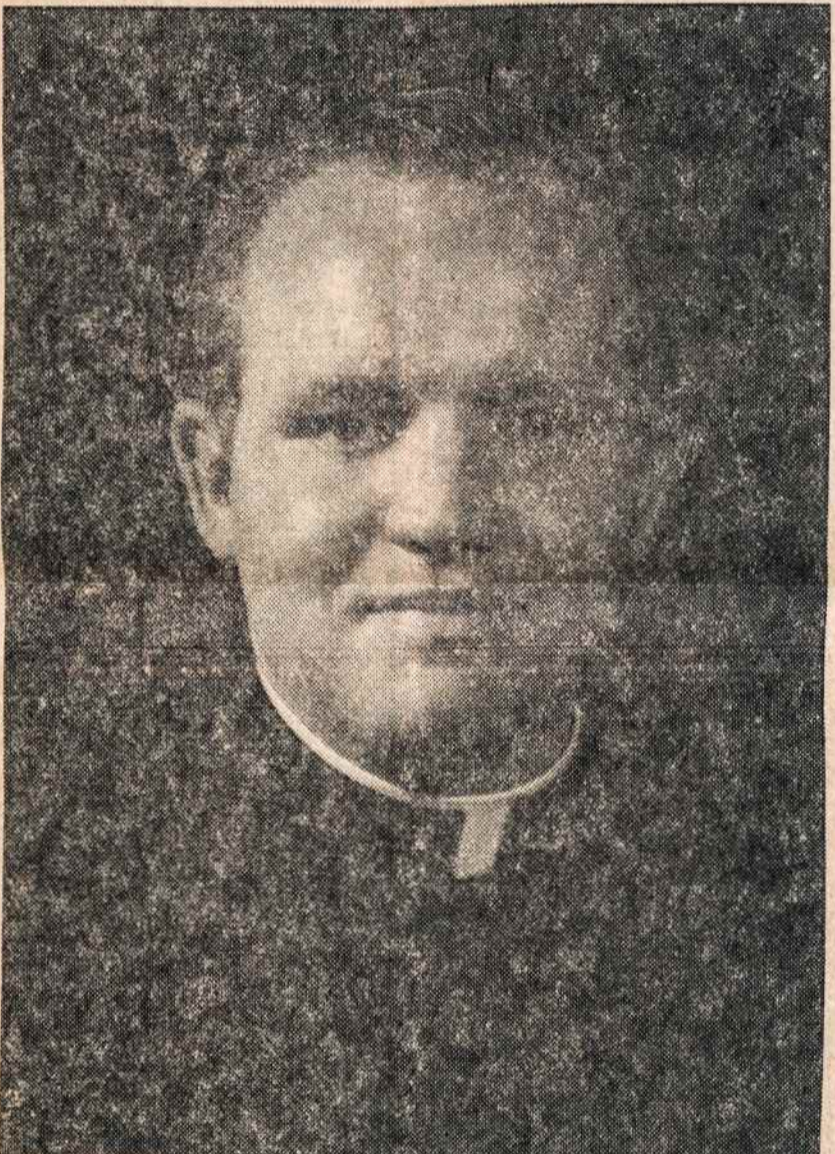
J. Mėl.

Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčia Kearny, N. J.

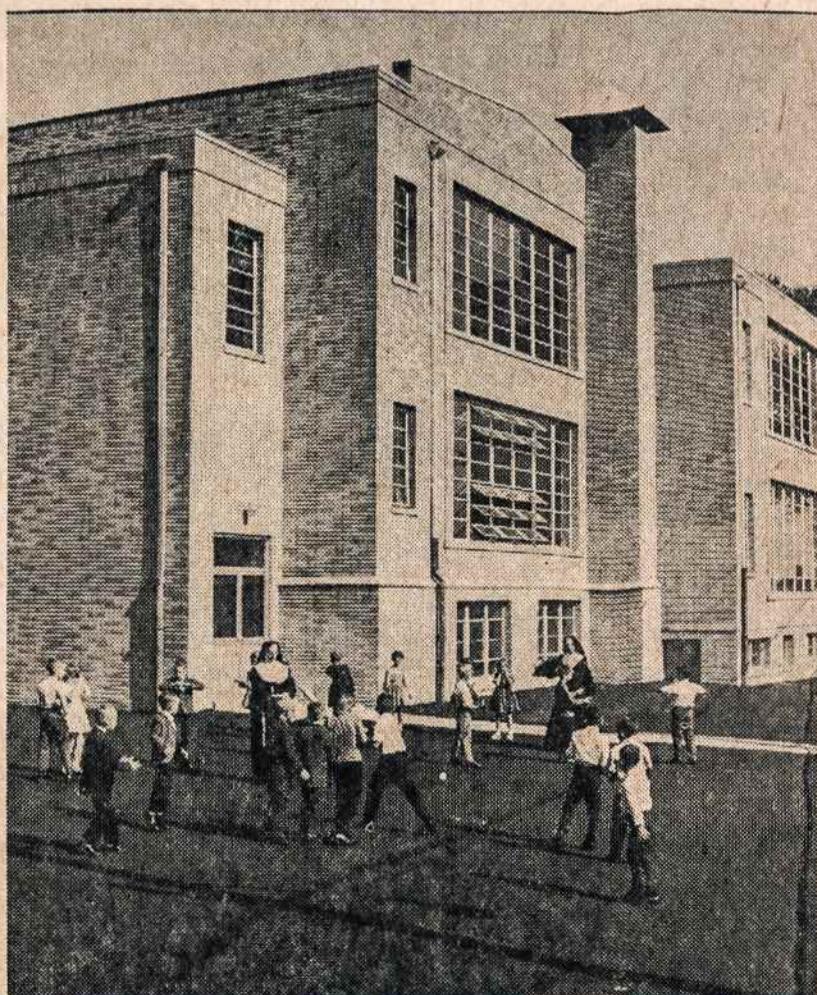
Parapijos klebonija

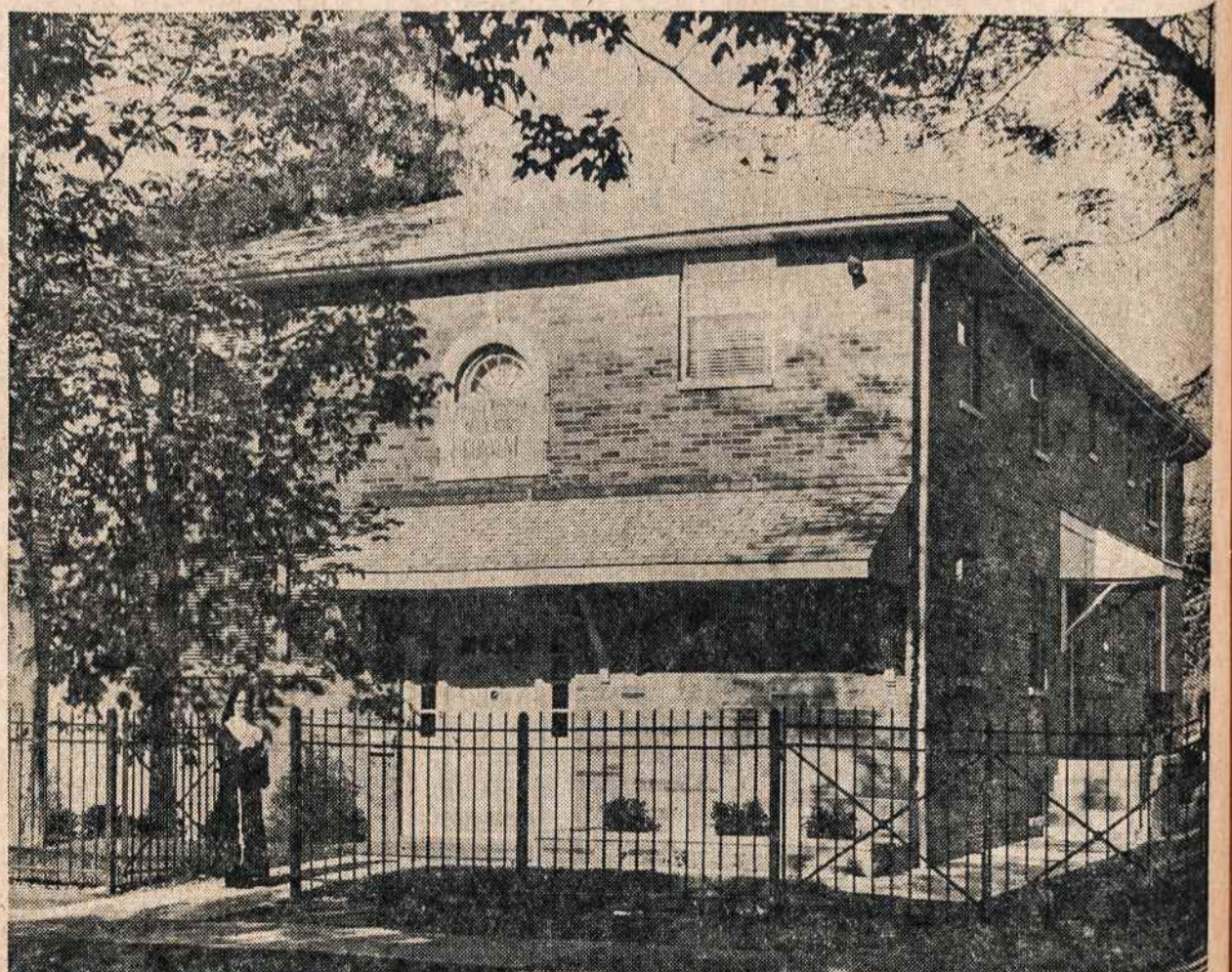
Kun. Alfredas Zemeikis

Kun. Raimondas Tamošiūnas

Prie parapijos mokyklos mokiniai žaidžia pertraukos metu

Seselių vienuolynas

